

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Barendrecht; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Hij is opgestaan

Hij is opgestaan, Hij is hier niet; zie de plaats waar zij Hem gelegd hadden.

Markus 16 : 6b

Paasmorgen. Morgen der verrijzenis. Als het begon te lichten, zo vangt het Paasevangelie aan. De zon op Goede vrijdagavond in een bloedwolk ondergegaan, gaat weer verrijzen aan het firmament. De oosterkimme begint te lichten. Purperen strepen worden gezien die als zovele herauten de komst van de dagvorstin voorspellen. Paasmorgen. O, laat ons bedenken wanneer we de dag zien aanlichten, de zon zien verrijzen, dat het alleen is omdat er een morgen der verrijzenis is.

Deze aanlichtende dageraad, deze opkomende zon, ze zijn het beeld van Hem, Die reeds door Maleachi geprofeteerd werd als de opgaande Zon der gerechtigheid, Die in de duisternis van de kerstnacht is verzezen aan het firmament van vrije genade. Die op Goede vrijdagavond in een wolk van bloed is ondergegaan, maar op de Paasmorgen verrijst: „Met de lichtglansen van de Enige, tot vrijmaking van Gods kerk, tot rechtvaardigmaking des zondaars voor God”.

Kerstnacht, beeld van onze nameloos diepe ellende. Goede Vrijdag, het predikt mijn bergenhoge schuld voor God. Paasmorgen, de dageraad van het genadelicht.

Doch lezers, zullen wij de vruchten van het paasfeit voor eigen hart ervaren, dan zal het ook zo in onze ziel uitgewerkt worden. Voorwaar, wiens voeten ooit gericht werden op het smalle pad, dat naar Sion voert, zal het niet anders gaan. Er mag onderscheid zijn in de toeleidende wegen. In deze punten echter vinden zij allen overeenkomst.

Daarom, nooit kan er paasvreugde in de ziel zijn, nooit opstanding van de nieuwe mens, voor hij ontdekt is aan de oude mens. Nooit tot het licht van de Paasmorgen, dan alleen door de Kerstnacht van ontdekking en de Goede Vrijdag van zelfkennis. Nooit tot de vrijmaking, nooit tot de volle vrede, dan alleen in deze weg.

Zo wordt het feit der opstanding in onze ziel uitgewerkt om te leren: „Die opgewekt is tot onze rechtvaardigmaking”. Ziet het maar bij de vrouwen, die de paasprediking beluisteren en straks zich in het Paaswonder zullen verheugen. Het zijn zielen, die leven bezitten, doch nog wandelen in de duisternis. Ze geven ons het beeld van de bekommerde kerk. O, mochten we deze vrouwen volgen, mochten we slechts delen in hun liefde, hun geloof. We zouden dan ook met die vrouwen als met de ogen van onze ziel schouwen in een ontsloten grafgewelf. Maar ook met de oren onzer ziel beluisteren: Hij is opgestaan.

Deze vrouwen spoeden zich naar het graf. Het blijkt uit alles dat hun oog gesloten is voor de verrijzenis van de Zaligmaker. Ze kwamen met specerijen om het lichaam van hun beminde

Zielevriend te zalven. Neen, ze hadden niet kunnen denken dat er andere specerijen waren, namelijk die van geloof, rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing. Specerijen waarvan de bruid uit het Hooglied zegt: „Als de Koning aan Zijn ronde tafel zit, geeft mijn nardus haar geur”.

De namen dezer vrouwen staan ons vermeld. Ten eerste is daar Maria Magdalena, uit wie de Heere zeven duivelen geworpen had. Wel mogen we haar toeroepen: O Maria, was Jezus niet opgestaan, dan was uw zaak verloren, dan waren de duivelen weer in u teruggekeerd. Doch Hij, Die de sleutel Davids draagt, heeft ook voor u overwonnen. Vreest niet. Jezus is opgestaan. Voorts worden ons genoemd Maria, de moeder van Jakobus, en Salome. Beiden vrouwen, die de Heere dienden van hun goederen. Dat zij hier mede optrekken, blijkt wel dat er een band ligt, die hechter is dan die van de aarde.

Zo trekken zij dan op. Maar dan overvalt hen de beklemmende gedachte, en ze spreken tot elkander: „Wie zal ons de steen van het graf wentelen?” Met deze vraag roeren deze vrouwen de diepste levensproblemen aan, waarvan de oplossing voor 's mensen rust noodzakelijk is.

Vooreerst is daar de vraag van een ontdekte ziel: Wie neemt mijn schuld weg? Hoe word ik rechtvaardig voor God? Dat is de steen, die loodwaar op het hart van de zondaar drukt. Vervolgens de vraag: Wie lenigt mijn smart? Gods volk is een kruisdragend volk. Gods weg en onze weg kruisen elkaar. Hier wordt het kruis gevormd. Waar nu vind ik balsem voor al die wonden? Waar vind ik troost in al die smart?

Tenslotte is dan die vraag: Wie redt mijn ziel van het graf? Wie verlost mij van de dood? Wij allen toch gaan in tot des grafs verslindende mond. Het is een onafgebroken sterven, een weg voor allen.

Het graf, dat zo vreselijk dicht gesloten is als in de hof van Arimathéa met een deur, een steen en een zegel. En zo rijst de klacht naar de donkere paradijsnacht van Edens hof: Wie zal ons de steen van het graf afwentelen? Doch hier hoor ik van de hemel deze vragensmoede mensen toeroepen: Zwijs, alle vlees voor het aangezicht des Heeren! Want hier beluisteren wij het antwoord des hemels op het vragen der wenende aarde: „Weent niet, ziet, de Leeuw, Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen”. Hij is opgestaan. Want toen de vrouwen hun ogen opheven, zagen zij dat dit diepe mysterie voor hen en met hen voor de ganse kerk Gods ontsloten was. Want ziet, de steen was afgewenteld. En in plaats van op de steen blikken

zij nu in een geopend grafgewelf.

Hier zie ik alle neergebogenen, door schuld-besef getroffen en verslagenen, alle bedroefden van geest, door de Paasengel de beker der vertroosting toegereikt. Zij ontvangen door de boodschap van de engel sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest.

Gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was, Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Christus beladen met de schuld van Zijn kerk is afgedaald in het graf met die schuld. En waar is die schuld gebleven? Ze is achtergebleven in het graf. Het is een begraven schuld. Maar ook, Christus' verrijzenis is de bron van heiligmaking. Zijn opstanding is de kracht tot een nieuw godzalig leven. Een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf gelijk Hij rein is.

Hier is ook een antwoord op de vraag: Wie lenigt mijn smart? Hier alleen is balsem voor al uw wonden. Hier is genezing voor al uw kwalen en de plagen van uw ziel. En hier klinkt van het geopende graf het kruisdragend Sion tegen:

*Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

Dat deed de godzalige Rutherford (die tijden lang om des geloofs wil in de gevangenis in Schotland moest zuchten) uitroepen: „O zoet kruis van Christus. Ik stap met mijn kruis al zoetjes aan naar huis”. Christus toch heeft het kruis verdragen en de schande veracht. En door Zijn opstandingskracht leren zij de overblijfselen van Christus' lijden dragen. Om door Zijn lijden geheiligt te worden.

Tenslotte, hier is ook een antwoord op de vraag: Wie redt mijn ziel van het graf? Christus is het, Die de dood door Zijn dood heeft gedood. En Zijn opstanding is het onderpand en de verdienende oorzaak van de zalige verrijzenis voor al Zijn volk. Waarom Paulus mocht uitroepen: „Dood waar is uw prikkel? Hel waar is uw overwinning?” Het ledige graf is uw troost, o bruid van Christus. Geen balsem, geen dode Jezus, maar een opgestane Paas- en Vredekonink, waar de kerk in leven en sterven mag hopen en roemen. „Wie is het die verdoemt? Christus is Het, Die opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods zit, Die ook voor ons bidt”.

Zo dan gij, die iets van deze zaken geleerd hebt, vertroost elkander met deze woorden. S.

NASCHRIFT

Dit zal voorlopig het laatste stuk van Ds. Smits zijn voor ons blad. In verband met alle voorbereidingen met het oog op zijn aanstaande vertrek is het hem onmogelijk in de komende weken meditaties te schrijven. Hij heeft echter toegezegd, als hij D.V. te zijner tijd in Clifton zal zijn, bijdragen voor ons blad te zullen zenden. Dat verheugt ons. Wij zijn hem dankbaar voor alle arbeid, die hij tot hiertoe ten behoeve van „Bewaar het Pand” heeft verricht. B.

VAN DE ADMINISTRATIE

Bij de verschijning van het eerste no. van de vierde jaargang, willen wij gaarne de aandacht vragen van die abonnees, die het abonnementsgeld voor de vierde jaargang nog niet betaalden. Vorig jaar hebben wij hun allen een herinneringskaart toegezonden, wat ons extra plm. f 125,- kostte. Daarom doen wij een dringend beroep op u om even de moeite te nemen het verschuldigde abonnementsgeld te voldoen. Zoals wij reeds mededeelden is het abonnementsgeld, hoewel de kosten belangrijk gestegen zijn, dit jaar nog niet verhoogd, waarom wij des te meer dit verzoek met alle vrijmoedigheid doen. U zult begrijpen, dat wij de extra kosten anders in rekening moeten brengen. Stel dus de betaling niet langer uit en doe er tevens een extraatje bij. Sinds de laatste verantwoording ontvingen wij weer f 199,-, waarvoor onze dank. Ook dank aan hen, die ons één of meerdere nieuwe abonnees toezonden, alsook die de juiste adressen toezonden op ons verzoek. Wij bevelen ook voor de vierde jaargang ons blad bij u allen aan met de bede, dat de zegen des Heeren rijklijk op alles moge rusten. Ons gironummer is 704350 t.n.v. Adm. „Bewaar het Pand”, v. Eeghenstraat 14, Alphen a/d Rijn. v.d.L.

N.B.

De post bezorgde bij mij een grote envelop met twee oude nummers van Bewaar het Pand, gericht aan B. Kooistra, Allee 19, Emmen. Deze is daar blijkbaar niet bekend. De afzender is ook niet bekend. Wie weet hier van?

B.

DE VIERDE JAARGANG

Met dit nummer begint de vierde jaargang van ons blad. We mogen met dankbaarheid en ootmoed konstatieren, dat ons blad meer en meer ingang vindt en dat de Heere het lezen ervan zegent. Telkens horen we van lezers, die schrijven over bijzondere zegen door middel van artikelen in Bewaar het Pand. Zo gaan we dus de nieuwe jaargang in met de bede, dat de Heere ook verder Zijn onmisbare zegen wil schenken over deze arbeid.

B.

De Christinnereis is voor jong en oud 6.

Daar ons reisgezelschap de poel Twijfelzucht achter de rug heeft, zo heeft men daarmee de twijfel van het ongeloof niet voor altijd onder de knie. Al is het wezen des geloofs het on-aantastbare leven der genade, daar de innerlijke gemeenschap met Christus niet te breken is, dan heeft men toch nog wel terdege rekening te houden met de kwellingen van het ongeloof.

De Heere geeft Zijn heilzoekend volk een grondige kennis van de boosheid en bitterheid, die er is in het ongeloof. Het is onze grootste vijand waarmee wij te maken hebben bij het zoeken van de dingen der eeuwigheid. In de grond van de zaak staan wij elke dag bloot voor het vallen in de kwellingen van het ongeloof. En maar al te weinig wordt met deze vijand rekening gehouden. Altijd weer zoekt hij ons te verlammen in het zoeken van de Heere. Hij verneukt er zich over als het hem gelukt ons met machteloosheid te slaan. En dat duurt tot de laatste snik toe, waarop wij hebben te letten.

Maar bij deze poel heeft de vijand met al de listen en lagen geen sukses gehad in het hart van de vrouw en kinderen, en dat tot roem van Gods genade.

Doch nu rijzen bij het reizen naar de enge poort bezwaren in het hart van Barmhartigheid. Zij weet niets te vertellen dat haar enig zicht zou kunnen verstrekken voor het gaan door de enge poort.

Christinnen weet dat wel, zij kan zo nodig haar reispas tonen, vertellen wat de Heere gedaan heeft aan haar geest en hoe Hij met ontferming had nedergezien op haar kinderen.

't Laat zich goed indenken dat deze jongedochter bezwaard tegen het komen bij de enge poort opzag. Niet toegelaten te worden en niet terug te kunnen naar de stad van haar geboorte deed haar staan tussen twee onmogelijkheden in. Bij de wereld kan zij het niet houden, dat leven is haar de dood geworden. Wanneer zij nu eens niet werd opgenomen in de gemeenschap van de reizigers naar Sion, geen plaats ontving bij Gods kinderen, dan zou zij als het ware moeten wegzinken in het verdriet van dat gemis.

Barmhartigheid weet wat het is een vreemdeling te zijn op aarde, geen thuiskomen te hebben, te staan onder de blote hemel. 't Is om te bezwijken, want in haar hart is zij er van overtuigd de dood verdiend te hebben. En dat zou zeker plaats gehad hebben zo zij in dit alles niet ondersteund was geworden door de verborgen hand van Gods genade.

Ja, met die verborgen ondersteuning trok zij al zuchtende op naar de enge poort. In de gedachte dat bij de Heere uitkomsten zijn tegen de dood, zag zij soms een klein lichtpuntje. Zij heeft er van gehoord en het is waar dat de Heere wonderen doet. En het zal voor haar een groot wonder zijn indien de deur voor haar geopend wordt om op te trekken naar het beloofde land. Die toegangspoort kan

haar alleen van binnen uit geopend worden.

Wel sprak Christinne zeer tegemoetkomend tot deze jongedochter, zij wilde haar niet nodeloos bezwaren door hetgeen haar geschonken was op de voorgrond te stellen. Maar dat hielp niet. Zij bleef staan in het gemis van hetgeen Christinne toegang zou verschaffen naar de door de Heere gebaande weg. Maar dat gemis is haar toch een levend gemis en niet slechts het gemis van een dorre beschouwing. 't Wordt toch door haar beweend en betreurd de Heere te missen.

Volkomen waar, het is door genade bij deze jongedochter een levend gemis, een droefheid daarover, die zij voor de hele wereld niet wil missen. Als u met haar spreekt over de keus van het nieuwe leven, dan weet zij er van te getuigen. Maar is dat nu echt en bijblijvend? Zij vreest wel duizend maal dat het over zal gaan.

Wel heeft zij door Gods ontfermende en trekkende liefde haar leven waarmee zij werd geboren verloren, zodat het nu haar leven is de Heere te vrezen, maar daarin is voor haar niet de grond der zaligheid, en terecht.

Bij het vertrek van Scherppzinnigheid was het onze zeer geachte schrijver en dromer, als zag hij Christinne en Barmhartigheid en de jongens de poort naderen. En daar gekomen, overlegden zij wat zij doen zouden om gehoor te krijgen en wat zij zouden zeggen tot hem, die de poort zou openen. Nu kwamen zij overeen dat Christinne, als de oudste, zou aankloppen en uit naam van allen het woord doen.

Christinne klopte dus aan en evenals haar man voor haar gedaan had, klopte zij herhaaldelijk. Maar in plaats van antwoord te krijgen, meende zij een geluid te horen alsof een grote hond blaffend op hen afkwam. Dat joeg vooral de vrouwen schrik aan en zij durfden bijna niet meer kloppen uit vrees dat een bulhond op hen zou aanvliegen. Ze waren dus een wijle besluiteloos wat te doen.

Aankloppen durfden zij niet, uit vrees voor de hond; teruggaan evenmin, denkende dat de deurwachter dit zien zou en dit kwalijk zou nemen. Eindelijk besloten zij de klopper nog eens te laten vallen en zij lieten hem met meer kracht neerkomen dan de eerste keer. Nu riep de deurwachter: „Wie is daar?” Toen hield de hond op met zijn geblaf en de deur werd geopend.

Gelukkig zijn de vrouwen in deze beproeving niet bezweken, niet op de vlucht geslagen. De helse bulhond is met al zijn lawaai beschaamd gesteld tegenover het zwakke geloof van het zwakke geslacht. Want dat zwakke geloof droeg het echte stempel van de Heilige Geest en dat is: volharden.

Christinne neeg nu diep en zei: „Mijnheer duide het zijn dienstmaagden niet ten kwade, dat wij aan zijn vorstelijke poort hebben geklopt”. En dat deed hij dan ook niet, want de man heeft een hart vol liefde tot de pelgrims,

die langs de koninklijke weg wensen in te gaan.

Hierop vroeg de deurwachter: „Waar komt gij vandaan, en wat is er van uw begeren?” Een vraag, die ingrijpend is voor het leven en van een hartdoorzoekend karakter. Het gaat hier om de afkomst en het doel van deze reizigers. „Wij komen — zo sprak Christinne — van dezelfde plaats als de Pelgrim en wij hebben hetzelfde doel als hij. Wij zouden — zo sprak zij verder — gaarne door u worden binnengelaten ten einde op de weg te komen, die naar de Hemelstad voert. En dan wil ik u zeggen, mijnheer, dat ik Christinne ben, eens de vrouw van de Pelgrim, die nu daarboven leeft”.

Op het horen van deze woorden gaf de deurwachter zijn verbazing te kennen, zeggende: „Wat hoor ik? Wil zij nu een pelgrim worden, die nog slechts voor korte tijd dit leven zo zeer verafschuwde?”

Toen boog zij het hoofd en zei: „Ja, en mijn kinderen ook”.

Daarop nam hij haar bij de hand, leidde haar binnen en sprak: „Laat de kinderkens tot Mij komen”, en dit zeggende sloot hij de poort. Toen wendde hij zich tot een man, die boven de poort gezeten was met een bazuin en hij gaf hem last om Christinne en haar kinderen te verwelkomen met bazuingeschal. Dit geschiedde nu en weldra weerklonk een heerlijke en liefelijke muziek in het rond.

Hoe hartelijk toch is Christinne met haar kinderen ontvangen. Wij denken hier, al kunnen wij het niet met de nodige klaarheid bewijzen, dat de edele heer Verborgenis op een voor ons verborgen wijze aan de heer van deze poort van zijn bezoek aan dit gezin kennis gegeven zal hebben. Ge weet wel, van zijn bezoek toen zij zich gereed maakte de stad te verlaten. Anders zou hij zijn onderzoek wel meer uitgebreid hebben.

Maar een voorspraak in de goede zin des woords wordt door de Schrift niet veroordeeld. En bovendien wordt het de pelgrims nooit nodeloos moeilijk gemaakt.

Aan uw vriendelijk verzoek nog iets te zeggen van de enge poort der waarachtige bekering, hopen wij de volgende keer te voldoen.

N

R. Kok

De waarheid van schepping en val 13.

Adam in het Oude Testament.

We hebben de vorige maal gezien uit het boekje van Prof. Dr. H. M. Kuitert: „Verstaat gij wat gij leest?”, tot wat voor gevolgtrekking deze hoogleraar aan de Vrije Universiteit komt vanuit de benadrukking van de doelgedachte. Zo wordt van Adam gemaakt een „leermodel”, dat Paulus gebruikte in Romeinen 5 om Christus en Zijn werk te belichten. Volgens de schrijver is deze opvatting resultaat van het nieuwe licht dat — in dit geval — door het nieuwe schriftonderzoek over de uitleg van Romeinen 5 is opgegaan. Wat voor „nieuw” licht hier bedoeld wordt, is dus duidelijk. Vroeger wisten we wel, dat Paulus onderwijs gehad had van de rabbijnen, maar niet dat Paulus van die rabbijnen een kennis-wereld had meegebracht, die bepalend is voor de verklaring van Romeinen 5. Dat is volgens Kuitert in feite het „oude” licht. Het „nieuwe” licht is, dat we nu dit laatste aan de weet zijn gekomen. Zo iemand mocht menen, dat we hier Kuitert andere dingen laten zeggen, dan hij gezegd heeft, hij leze wat er staat op blz. 29: „Paulus hanteert een stuk rabbijns onderricht, weten we vandaag. Dat betekent: hij gebruikt voorstellingen, rede-neerwijzen en soms zelfs een logika, die typisch is voor een bepaalde tijd en een bepaalde kennis-wereld, nl. de rabbijnse, en niemand hoeft vandaag eerst rabbijn te worden wil hij een christen kunnen zijn”.

Nu is het voor mij van geen enkel belang of dit oud of nieuw licht genoemd wordt. Er is een veel belangrijker zaak, nl. of dit op grond van de Schrift zelf „licht” genoemd kan

worden. Het licht over deze zaak is duidelijk: God openbaart in Zijn Woord de schepping van het eerste mensenpaar. Kuitert gebruikt de gehele redenering over Adam als „leer-model” van de rabbijnen om dit in twijfel te trekken. Het eerste ouderpaar behoort voor hem evenals het uitspansel tot de „kennisbagage” van de schrijver van Genesis 1 en 2. Dit nieuwe licht is daarom niets anders dan duisternis.

Nu willen we toch nog geen afscheid nemen van dit boekje. Het is nodig in te gaan op een uitdrukking, die in verband met deze zaak door Kuitert gedaan wordt. Tussen de bovenbedoelde redenering over Adam als „leer-model” vinden we deze zin: „Het is de Bijbellezers altijd opgevallen, dat Adam alleen in de eerste hoofdstukken van Genesis voorkomt en daarna in het Oude Testament nergens meer (Hosea 6 : 7 wordt sterk aangevochten)” Deze uitdrukking „doet” het in onze tijd. Nu stellen we vóór, dat we er niet op ingaan om de waarheid van Genesis 1-3 te verdedigen. Zonder andere gegevens van de Schrift zijn deze eerste hoofdstukken al genoeg. Zij zijn van God ingegeven en verdedigen zichzelf wel. Toch is het goed om na te gaan, dat ook dit niet in overeenstemming met de werkelijkheid is.

Het valt dan op, dat Kuitert hier slechts één tekst noemt, nl. Hosea 6 : 7: „maar zij hebben het verbond overtreden als Adam....” Van die tekst zegt hij, dat deze sterk is aangevochten. Nu is het waar, dat vanouds hier een andere vertaling is voorgesteld, b.v. als een mens. Ook Calvijn voelde meer voor deze vertaling. In de kanttekeningen op de Statenvertaling wordt de mogelijkheid van deze vertaling ook genoemd, hoewel er een duidelijke voorkeur is voor de onder ons bekende. Trouwens hebben ook latere exegeten vastgehouden aan de vertaling „als Adam”. Het is opmerkelijk hoe later de andere vertaling gebruikt is om het werkverbond te ontkennen, waarmee natuurlijk niet gezegd is, dat ieder, die anders vertaalt, een bestrijder van het werkverbond is. De meest sprekende zin in dit verband is toch wel, dat de verbondsovertreding van Israël vergeleken wordt met die van Adam. Zie hiervoor: commentaar op het Oude Testament, het boek Hosea, Dr. C. van Gelderen. Ook geeft „De Gereformeerde Dogmatiek” van Ds. G. H. Kersten, blz. 270, 271 waardevolle opmerkingen.

Echter: de theologische hoogleraar heeft wel één en ander vergeten. Er zijn nog andere teksten, waarin Adam bij name genoemd wordt. Wie de konkordantie bezit van Trommius en de daar genoemde teksten beziet, houdt er buiten Genesis toch altijd nog drie over, waarin de naam Adam voorkomt. Allereerst in Deuteronomium 32 : 8: „Toen de Allerhoogste de volken de erfenis uitdeelde, toen Hij Adams kinderen vaneenscheidde....” De nieuwe vertaling heeft hier niet Adams kinderen, maar mensenkinderen. De Septuagint: zonen van Adam. Ook hier hebben de kanttekeningen op de Statenvertaling de mogelijkheid opengelaten van: „mensenkinderen”. Toch lijkt het mij niet vreemd, dat hier staat: Adams kinderen. De Heere wil Zijn bijzondere zorg over Israël openbaren. Alle volkeren zijn van Adam afkomstig, Israël ook. Hij gaf in Zijn gunst Israël een bijzondere plaats.

Dan lezen we van Adam in 1 Kronieken 1 : 1: „Adam, Seth en Enos”. Hier staat dus zijn naam in een geslachtslijst. Dit valt niet anders te vertalen. Het is wel opmerkelijk, dat Adams naam hier het eerst staat. Het uit één mens ontstane geslacht komt hier naar voren.

Tenslotte lezen we in het boek Job van Adam: „zo ik gelijk Adam mijn overtredingen bedekt heb, door eigenliefde mijn misdaad verbergende”. Alle andere vertalingen ten spijt geeft deze in het verband een sprekende zin. Hierbij willen we nog opmerken, dat bij veel moderne exegeten de neiging om Adam in het Hebreeuws niet met Adam, maar met mens te vertalen een bedenkelijke achtergrond heeft. We moeten daarom niet opzijaan voor de be-

werking, dat de naam Adam in het Oude Testament nergens meer voorkomt. Zoiets „doet” het bij veel mensen, die zo gemakkelijk zich laten zeggen door de wetenschap en straks niet meer weten wat wel waar is en wat niet waar is in Gods Woord, althans volgens hun voorgangers.

Uiteindelijk gaat het hier om het onderwijs der Schriften, waarin Adam het eerst genoemd wordt, ons aller vader, in wie wij allen gezondigd hebben. Hoe zal die zonde gepredikt worden, als hij slechts behoorde tot de „kennisbagage” van die tijd? Dát zal ons in bewogenheid doen getuigen tegen deze voorstellingen. Het gaat niet om onbelangrijke dingen. We zouden onze tijd dan beter kunnen gebruiken. Het gaat om de waarheid van Gods Woord en daarmee om het rechte onderwijs in en uit dat Woord.

D. Slagboom.

ATTENTIE

Het vierde gebod in diskussie

Het vierde gebod kennen wij als het sabbatsgebod. „Gedenkt de sabbatdag, dat gij die heiligt”.

Over dit gebod is al veel gediskussieerd en het staat in onze tijd ook weer in het teken van diskussie. De vraag is hier in hoeverre het sabbatsgebod in het licht van het Nieuwe Testament moet worden betracht.

De sabbat van het Oude Testament, zo zegt men dan, droeg een zeer wettisch karakter en werd gevierd op de zevende dag.

De zondag van het Nieuwe Testament zou dat wettische karakter hebben vervangen door de ruimte en de vrijheid van het Evangelie en viert wij op de eerste dag.

Over dit onderscheid is in vroeger jaren al veel gesproken. Bekend is hier de strijd tussen Coccejanen en Voetianen, de „rekkelijken” en de „preciesen”. Bij deze strijd ging het in hoofdzaak over de vraag: wat is nu het ceremonieel en het moreel karakter van het vierde gebod.

De bekende Dordtse Synode stelde het volgende vast: 1e. dat in het vierde gebod tussen het ceremoniële en het morele moet worden onderscheiden. 2e. dat ceremonieel was de rust van de zevende dag, en de strenge Joodse onderhouding. 3e. dat moreel is de toe-eigening van een zekere vaste dag aan de godsdienst en daartoe zoveel rusten als voor de godsdienstige en heilige overdenking nodig bleek. 4e. dat de Joodse sabbat was afgeschaft en nu de dag des Heeren moet worden geheiligd. 5e. dat deze dag sedert de tijd der apostelen was onderhouden, en ten 6e. dat gerust moest worden van alle slaafse werken en van alle uitspattingen, die de godsdienst verhinderen, maar dat de werken van liefde en noodzakelijkheid voortgang moesten hebben. Zo heeft de Dordtse Synode de zondag dus gezien overeenkomstig de Schrift als de dag des Heeren! De dag dus, die afgezonderd, geheiligd dient te worden voor God en Zijn dienst!

In deze zin spreekt de Catechismus dan ook over „het naarstiglijk opgaan naar Gods om Gods Woord te horen, de sacramenten te gebruiken, God de Heere openlijk aan te roepen en de armen christelijke handreiking te doen, om alle dagen des levens van de boze werken te rusten, om de Heere door Zijn Geest in ons te laten werken, opdat alsoo de eeuwige sabbat in dit leven aanvange”.

Hier spreekt onze belijdenis toch wel een duidelijke taal, waarbij vele twistvragen weg kunnen vallen. Vele twistvragen, zo niet alle van onze tijd, komen helaas voort uit een verkeerde wortel! Het verschil tussen sabbat en zondag wil men uitbuiten tot meer vrijheid voor het vlees. Vandaar de verslapping van de kerkgang. Vandaar de vraag naar verkorting van de kerkdiensten. De vraag naar afschaffing van de tweede dienst op de zondag. Het orga-

niseren van kerkdiensten voor „hen die onderweg zijn”. Voor mensen dus, die, evenals de roosmen, wel even naar de kerk willen, maar verder de zondag op het strand of in het bos begeren door te brengen. Vandaar de gedachte zelfs door een predikant naar voren gebracht tot meerdere sportbeoefening op zondag. Het ideaal was éerst naar de sport, éerst naar het voetbalveld, en dan naar de kerk, dan zelfs naar de avondmaalstafel!

Verder is bekend de slappe houding, die wordt aangenomen tegenover de z.g.n. kontinu-arbeid, het reizen op zondag, het gebruik maken van de openbare vervoermiddelen op zondag.

Wij zouden zo voort kunnen gaan, maar ik vraag in gemoede: zou zulks nu werkelijk opkomen uit de waarachtige vreze Gods? Uit de waarachtige liefde tot God en Zijn dienst? Uit de waarachtige liefde tot God en Zijn dag?

Een bedenkelijk symptoom is hier ook dat men de Wet des Heeren niet meer in de eredienst begeert te lezen. Men leest dan alleen de hoofdsom van de wet, zoals deze in Matth. 22 : 37-40 is weergegeven. De liefde tot God en de naaste. De liefde tot de naaste, de z.g.n. „medemenselijkheid” wordt dan vooral gekarakteriseerd, terwijl de liefde tot God op de tweede plaats wordt gesteld. De tweede tafel stelt men voor de eerste! als de waarachtige liefde tot God niet wordt gekend.

Het vierde gebod bevat voor de z.g.n. moderne mens nog meer moeilijkheden. Spreekt het vierde gebod niet over de schepping van hemel en aarde in zes dagen? Een tweede schepping dus. Eerst de schepping van de ruwe stof, hemel en aarde, en daarna, na miljoenen jaren de schepping van de bekende zes dagen. Neen! „want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde gemaakt, de zee en alles wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage. Daarom zegende de HEERE de sabbatdag en heiligde dezelve”.

Nu spreken wij maar niet over die „os en de ezel” in het tiende gebod, want dat is voor velen ook niet om aan te horen in onze tijd. Men spreekt dan liever over de auto en de bromfiets en verder elke andere moderne rareiteit.

Wat het gemis bij dit alles is, wij kunnen het niet anders zien, dat is het gemis van de waarachtige vreze des Heeren!

Al zou heel de kerkelijke wereld het vierde gebod willen lezen en verklaren naar de ideeën van de moderne christelijke mens, dan zouden Gods kinderen Psalm 84 toch niet uit hun psalmboek kunnen schrappen:

Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot,
O Heer' der legerscharen God,
Zijn mij Uw huis en tempelzangen.
Hoe branden mijn gehegenheên,
Om 's Heeren voorhof in te treên,
Mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen,
Mijn hart roept uit tot God, Die leeft,
En aan mijn ziel het leven geeft.

Wat kan de zondag dan worden niet alleen tot een dag van heiliging, maar ook tot een dag van rust. Als de rust gezocht en gevonden mag worden bij Hem, Die op de zesde dag het werk der verzoening volbracht had en op de zevende dag rustte in het graf. Wordt dat werk toegepast en verklaard in het hart door de bediening van Gods Geest, dan valt al ons eigen werk weg, dan worden wij werkeloos en in onszelf reddeloos, maar wordt beleefd wat de dichter eens zong:

Keer mijne ziel tot uwe ruste weder,
Gij zijt verlost, God heeft u welgedaan.

Dan wordt zalig worden een zalig worden om niet, door het geloof, door de verlossing, die in Christus Jezus is.

Dan begint hier op aarde reeds de eeuwige sabbat en dat om God drieëinig eeuwig te loven en eeuwig te prijzen.

M. Baan

Voor de jeugd

Beste jongelui!

We zijn in onze gedachten bevestigd geworden. Jullie vragen nu dadelijk: Wat bedoelt u? Wel, we hebben de vorige keer als onze gedachte uitgesproken dat oud en jong heus niet zo ver bij elkander vandaan staan als wel eens gezegd en gedacht wordt. Dit is ons gebleken uit een tweede brief die we mochten ontvangen. Was de eerste van een oudere lezer, de tweede was van een heel jonge lezeres en wel van een dertienjarige. Laat ik vooraf zeggen, dat ik met deze brief heel blij was en nog ben.

Door deze brief ben ik er nog weer eens aan herinnerd in welk een wereld onze jonge mensen opgroeien. Niet dat ik dit alrede niet wist, maar wij dreigen ook daar aan gewend te raken, wat voor onze jongens en meisjes, die hun eerste stappen in het leven gaan zetten, steeds openbaringen zijn en bij hen vragen oproepen.

Zo zat mijn jeugdige briefschrijfster met de vraag waar Kaïn toch eigenlijk wel zijn vrouw vandaan haalde. Want daar staat in de bijbel helemaal niets over geschreven. Het bijbelverhaal doet in dit verband, bij oppervlakkige lezing, zelfs iets wonderlijk aan. Want Adam en Eva kregen een zoon en noemden hem Kaïn. Daarna kregen zij weer een zoon en noemden hem Abel. Kaïn sloeg daarna Abel dood en ging heen, bouwde een stad en trouwde een vrouw. Ra, ra wat is dat? Ja, zo stelt de wereld het al eeuwen voor. Men tracht op deze wijze de bijbel op een goedkope manier belachelijk te maken en ongeloofwaardig voor te stellen.

Dit is ook één van de listige aanslagen van de duivel op het heilig Woord van God. Ik zeg: Dit is één van de listige aanslagen. Want er zijn er nog veel mer. Doch ze hebben allemaal één doel, n.l. om de betrouwbaarheid van het Woord Gods disputabel te stellen. En dit doel heeft de duivel al menigmaal bereikt. Door zijn goedkope, leugenachtige redenering via de mond van wereldse vrienden en vriendinnen, zijn er al heel wat jonge mensen, die de bijbel de rug hebben toegekeerd. Dat is jammer. Gelukkig zijn er ook anderen, die, ook al kunnen ze alles niet begrijpen, toch zoveel eerbied hebben voor God en Zijn Woord dat ze het zonder meer als de waarheid aanvaarden. Zo hoort het ook. Voor elke jongen en elk meisje moet het Woord van God, de bijbel dus, een onfeilbaar boek zijn, boven alle twijfel verheven.

Het is Gods getuigenis
Dat eeuwig zeker is
En slechten wijsheid leert.

Wat nu de vraag betreft, waar Kaïn zijn vrouw vandaan haalde, dat lijkt mij niet zo moeilijk te beantwoorden. Die is natuurlijk met z'n zuster getrouwd. Dat kon niet anders. Huwelijks wetten, die een dergelijk huwelijk later zouden verbieden, waren er toen nog niet. En waar geen wet is, daar is ook geen overtreding. Je kunt natuurlijk verder vragen en zeggen: waarom staat het huwelijk van Kaïn met z'n zuster dan niet in de bijbel beschreven?

Dat zal u, dunkt mij, duidelijk zijn, wanneer u bedenkt dat een tijdsverloop van ruim vijftien eeuwen – van de schepping tot de zondvloed – beschreven staat in slechts zeven hoofdstukken. Ieder weldenkend mens weet dat er in die tijd veel meer is gebeurd dan ons in die hoofdstukken is meegedeeld. Indien alles zou beschreven zijn, dan zouden we een onhanterbare bijbel hebben. Heeft Johannes het later ook niet geschreven dat indien alles zou moeten worden beschreven wat Jezus heeft gedaan en gesproken, dan acht ik, zegt hij, dat ook de wereld de geschreven boeken niet zou kunnen bevatten. Zie Joh. 21 : 25.

Zo is er ook voor de zondvloed veel meer gebeurd dan er beschreven is. De Heere laat ons in de eerste hoofdstukken van Genesis alleen zien het ontstaan van de wereld. De schepping en de val van de mens. De grootheid van Zijn genade en de gestrengheid van Zijn oordelen. Deze dingen zijn alle eeuwen door van be-

tekenis. Daar hebben wij ook mee te maken. Daar heeft iedereen mee te maken. Maar de massa keert zich in ongeloof van deze waarheden af. Zij blijft niettemin met de grote vragen van het leven zitten. Zij zoekt daarop een antwoord, buiten de bijbel om. Doch de antwoorden, die de wereld geeft, vragen nog veel meer geloof dan datgene wat God in Zijn Woord zegt.

Dus jonge mensen, je behoeft van de wereld met al haar on-bijbelse veronderstellingen heus niet zo bang te zijn en met je oude bijbel behoef je ook heus niet verlegen te zijn. Want die heeft al heel wat aanvallen verduurd en zal er ook nog wel heel wat moeten verduren. Doch wees gerust, de bijbel houdt het uit. Weet je waarom? Omdat er een eeuwiglevende God achter staat.

„Een stem zegt: Roept! En hij zegt: Wat zal ik roepen? Alle vlees is gras en al zijn goeder-tierenheid als een bloem des velds; het gras verdortde bloem valt af, als de Geest des Heeren daarin blaast; vvoorwaar het volk is gras.

Het gras verdort, de bloem valt af; maar het Woord onzes Gods bestaat in eeuwigheid. Jes. 40 : 6-8.

Een volgende keer nog iets dergelijks naar aanleiding van het schrijven van een andere correspondentievriend uit Zw.

Voor ditmaal genoeg.

Uw vriend
Ds. H.C. v.d. Ent.

Kerkelijke berichten

AARLANDERVEEN

Zondag 30 maart is de laatste kerkdienst gehouden in de uit 1893 daterende houten Chr. Geref. Kerk van Aarlanderveen. Voor deze dienst was zeldzaam grote belangstelling, ook vanuit de kerk van Alphen aan de Rijn, de dochtergemeente van Aarlanderveen. In deze dienst, waarin de konsulent, Ds. G. de Vries te Rijnsburg, voorging, werd onder het zingen van Psalm 33 : 2b de kanselbijbel gesloten en door de ouderling van dienst, broeder G. Vis, van de predikant overgenomen en het kerkgebouw uitgedragen. De houten kerk, één van de eerste na 1892 in de Rijnstreek, wordt thans gesloopt en vervangen door een nieuw kerkgebouw, dat van steen wordt opgetrokken en gebouwd onder architectuur. Volgens de berekening hoopt de gemeente dit nieuwe kerkgebouw voor de kerstdagen 1969 in gebruik te nemen. Tot zolang zullen de kerkdiensten plaats hebben in het dorps huis van Aarlanderveen.

Boekbespreking

Uitzicht, Reformatorisch-christelijk toekomstblad, no. 2-extra, februari 1969.

Uitgave van „Horizont”, Postbus 77, Hoogeveen.

Dit extra-nummer handelt over Ierland, bolwerk en wapenkamer van het pausdom. Het is geschreven door Ds. G. Taverne te Hoogeveen. De bedoeling is om ook uit de heden-daagse gebeurtenissen in Ierland naar voren te brengen wat de werkwijze en het doel van Rome is. Dat is ook het doel van Uitzicht. Het wil op de hoogte houden van de woelingen van de roomse Antichrist.

We krijgen hier geen rustig betoog, maar meer een strijdschrift. Dat is jammer, want dat doet veel aan de waarde af. Ook vinden we veel te weinig schriftuurlijke bevestiging van alles wat hier naar voren komt. Rome kan o.i. beter bestreden worden met de wapenen van Schrift en belijdenis. Uitzicht wordt gratis toegezonden aan ieder, die dit vraagt

Stemmen uit Genève, preken, artikelen, brieven enz. van Joh. Calvijn.

Uitgave van de Gereformeerde Bibliotheek te Meeuwen (N.Br.).

Dit is de zevende bundel. Daarmee is het eerste deel voltooid. Te zijner tijd zal er een passende band verschijnen. Deze bundel bevat weer preken over Job, in aansluiting op de preken, die in een vorige bundel verschenen zijn. We hopen, dat de uitgeefster met dit werk door kan gaan. Calvijn weet de Schrift te verklaren en toe te passen. Dat blijkt ook uit deze preken, waarin we treffende gedeelten vinden.

Het is niet nodig hier verder op in te gaan. Al meermalen hebben we deze uitgave aanbevolen. We willen dat ook nu weer doen.

De abonnementsprijs is f 2,50 per nummer.

Uit een dagboek (7).

Het gaat op huis aan. Nog een klein poosje en dan eeuwig van mijzelf verlost; de zonde kwijt en dan altijd door die lieve Heere Jezus bij de Heere te zijn om Hem daar eeuwig te bewonderen en te aanbidden.

Maar blij vooruitzicht, dat mij streelt,
Ik zal ontwaakt Uw lot ontvouwen,
U in gerechtigheid aanschouwen,
Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.

Hier nog in het Mesech der ellende,
straks eeuwig mijzelf kwijt. Alleen om dat eeuwig welbehagen!

Er ligt weer een nieuw jaar voor ons. Wat zal het brengen?

We weten het niet.

Maar als we in alle wegen maar vereend mogen zijn met de weg, die de Heere met ons houdt, is het altijd goed. Maar o, dat weerspannige hart wil nooit wat God wil, of de ziel moet er voor ingewonnen worden. Ach, dat de Heere ook dit jaar onze kinderen en allen, die ons lief zijn, sparen mocht. Maar een eeuwig wonder zou het zijn, als Hij Zijn hand der genade op hen leggen mocht. Dan pas zijn ze gelukkig.

En nu zal ik dit jaar ook weer zonde op zonde stapelen. Mijn hart kan niet anders. Maar mocht ik onder die last der zonde mijn oog nog eens gevestigd zien op dat dierbare Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.

Mijn ziel verlangt naar U,
Mijn eigen Hope nu,
Christus, mijn Heere.

DORDRECHT

Ver. voor chr. onderwijs op reformatorische grondslag. Gevraagd aan de Ds. BALTHAZAR LYDIUSCHOOLO voor MAVO:

LERAAR (v.b.)

met of studerend voor een bevoegdheid.

Sollicitaties aan de sekretaris: L. Alderliesten, Keplerweg 54, Dordrecht. Telef. 01850-32069.

Inlichtingen bij de direkteur:
C. J. Hartog, Valeriusstraat 3, Dordrecht.
Telefoon huis: 01850-36156.
Telefoon school: 01850-42020.

AALST-BOMMELERWAARD
CHR. MAVOSCHOOL

Gevraagd met ingang van 1 aug. a.s. een,

Ieraar of lerares

bevoegd voor Engels en graag met belangstelling voor geschiedenis of biologie.
Soll. en inl. bij: A. van Baalen, Vrijheidslaan 13, Brakel (Gld.). Telef. 04187-407.

JOH. CALVIJSCHOOLO – VEENENDAAL

Gevraagd per 1 aug. a.s. of zo spoedig mogelijk daarna, voor vast, een

ONDERWIJZER

van positief reformatorische beginselen. Bevoegd voor j. De school telt 7 leerkrachten. Verplaatsingskostenbesluit is van toepassing. Vlugge medewerking voor woning.
Sollicitaties en vragen om inlichtingen aan het H.d.S.: C. G. Mijnders, Pr. Willem-Alexanderpark 24, Veenendaal. Telefoon 08385-12480 (huis) of 10680 (school).

SLIEDRECHT - JOH. CALVIJSCHOOLO

Gevraagd:

ONDERWIJZER(ES)

Inlichtingen bij de voorzitter J. v. Heteren, telef. 01840-3549, of bij het hoofd der school, H. Logmans, telef. 01858-2504.
Soll. De Sav. Lohmanlaan 20, Sliedrecht.

Stichting Reformatorische Publikatie

Uitgaande an bovengenoemde Stichting, gevestigd te Driebergen, zal D.V. op vrijdag 18 april a.s. een streek-bijeenkomst worden gehouden te NIEUW-LEKKERLAND IN HET VERENIGINGSGEBOUW „ONDER DE WIEK”, ACHTER DE NED. HERV. KERK. AANVANG 19.30 UUR.

Sprekers: 1. Ds. P. J. Dorsman, Ned. Herv. predikant te Staphorst, openingswoord;
2. Dhr. L. H. Oosten, 1e sekretaris der Stichting;
3. Korte pauze met gelegenheid tot het stellen van vragen;
4. Ds. P. J. Dorsman, slotwoord.

Kollekte voor het reformatorisch dagblad. Alle belangstellers, ook vrouwen, worden gaarne verwacht.
Adres van de Stichting: S.R.P., Bosstraat 21, Driebergen. Gironummer 159 99 99.